

na to je gledati, kolikorkrat se zlasti moški spol za vplemenje rabi. Tako n. pr. zadostuje 1 žebec, ako je dobro rejen, za 30 do 40 kobil; — pri zlahtnejših živalih celó le za 6 do 10. — Na 35 do 45 krav naj pride 1 bik, posebno ako krave hodijo na pašo; pri hlevni reji se lahko šteje 70 krav na 1 bika. *) Pri ovcah se rabi 1 oven na 40 do 60 ovac, pri svinjah pa na 40 glav en merjasec. Govorilo se je potem še mnogo o o času, kdaj se živali ne spuščajo po spolu; koliko časa terpi pri raznih živalih bréjost; kako naj se med tem časom skerbi živini za zmerno, zdravo, nepokvarjeno klajo, in da naj se ji odstranjujejo vse take reči, ki bi ji vtegnile kak gnjus vzrokovati. Priporočevalo se je dalje, da naj se živina v brejem stanu ne suje, z delom ne preobklada; sploh naj gospodar zadržuje vse, kar bi živini vtegnilo vzrokovati prezgodni ali pa težki porod. Govorilo se je mnogo tudi o živinskem porodu, o njegovih predhodnih znamenjih; priporočevalo se je pa tudi, da je vselej dobro, da je kak umni človek nazoč, ako bi živini le v kaki reči kake pripomoči treba bilo.

Marsikaj bolj natančnega bi se lahko še o tem in unem govorilo, ali spis se mi je tako že zoper voljo in namen veliko na predolgo zavlekel. Opisalo se je dalje živalsko mleko koj po porodu in določil čas, kako dolgo naj se razne živali sesati pustijo, kako naj se polagoma na kermo privadijo itd.

(Dalje prih.)

Kako se Tomšičevo „prirodoslovje v podobah“ v naših ljudskih šolah z vspehom rabi?

Kmali bode eno leto minulo, odkar je prišla ta prirodoslovna knjiga na svitlo. Ker je prva te verste v slovenskem jeziku, pozdravljali smo jo slovenski učitelji z velikim veseljem, in marsikteri je segnil naglo po njej. Namenjena je ta knjiga slovenske mladini, zlasti šolske, ki se mora s tem naukom ukvarjati. Učenci srednjih šol rabijo toda le predpisane nemške knjige, in le redko si kak dijak iz ljubezni do domačega slovstva omisli omenjene bukve. Ta koristna knjiga ostaja tedaj le bolj

*) Na Švicarskem imajo oestro postavo, ter je srenjam pod kaznijo zažugano, k večjemu 80 krav imeti po 1 bika, in le-ta mora biti k temu še dobrega plemena. In ta postava — je djal g. docent — ni le edino na papirju, ampak vsako leto gre nalaščna komisija po srenjah, ki oestro preiskuje, da se ne godé kake napčnosti. Pri nas menda jutri ne bo še tako! Pis.

za učence ljudskih šol. Vprašanje pa je, ali se ta knjiga pogostoma nahaja v rokah teh učencev? Žalibog, le poredkoma. Kaj pa je temu vzrok? Dvoje: 1. ni oblika „prirodoslovje“ otrokom primerna; 2. je njegova cena za naše revne učence previsoka.

Kako bi se pomagalo, da bi omenjena knjiga našim ljudskim šolam, katerim je namenjena, vendar le koristila? Morda tako-le: Ta Tomšičeva knjiga ima, kakor znano, dva dela, 14 tabel z lepimi prirodoslovnimi podobami in popis teh slik na 15 prvih straneh. Ta dva dela naj bi se namreč vsak za se razprodajala in tudi rabila: podobe naj bi se pod steklom v lepem okviru na šolske stene obesile; popis teh podob naj bi imeli pa otroci v rokah. Vsaka šola si potem lahko en iztis teh podob omisli; učenci pa tudi lahko kupijo samo popis, ki bode stal le malo krajcarjev.

Pisatelj tega spisa začetkoma, ko je vzel to prirodoslovno knjigo v roke, tudi ni vedel, kako bi ž njo ravnal v šoli, z 95 učenci napolnjeni. Pride pa mu na misel, da je slike iz knjige odtergal, dejal jih pod steklo v čedne okvire in obesil na šolske stene. Kako so jih bili otroci veseli, kako radi so jih pred šolo ogledovali in s kakošno pazljivostjo so poslušali razlaganje posamnih slik! Ker si pa niso berž vse zapomnili, kar sem jim od te ali une živali ali rastline pravil, radi bi imeli ta popis v kaki knjigi, iz ktere bi bili domá to ponavljali, da bi potem učeniku boljše odgovarjali. Posojeval sem nekterim svojo knjigo, da so si iz nje prepisovali, a tako sem le nekterim učencem in še tem le malo vstregel, in zraven tega so učenci s prepisovanjem veliko časa zgubili. Zavoljo tega sem se obrnil na založnika, g. Giontini-ja, ki bode popis i podobe tudi posebej, vsako za - sé prodajal. Priporočam tedaj slehernemu učitelju, da naj preskerbí svoji šoli Tomšičeve podobe prirodoslovne in svojim učencem pa njihov popis; kajti tako bode v naših slovenskih ljudskih šolah naj več storil za prirodoslovni nauk in podpiral ob enem naše domače slovstvo. *)

L.

G. Giontini ima še veliko onih podob in še 800 iztisov omenjenega popisa, toda v veliki četrtertinski obliki. Kedar pa razproda te, tiskal ga bode v majhni obliki, ki bode za otroke prav primerna. Cena tega popisa, mehko vezanega je 20 — 30 kr.

Pis.